

SFIR

Svenska Föreningen för Immaterialrätt

Justitiedepartementet
Enheten för fastighetsrätt och associationsrätt
103 33 Stockholm

Skickat via e-post till ju.L1@regeringskansliet.se (word- och pdf-filer)

Betänkandet SOU 2017:45 Ny lag om företagshemligheter (dnr: Ju2017/05104/L1)

Svenska Föreningen för Immaterialrätt (SFIR) har getts tillfälle att yttra sig över det rubricerade betänkandet. SFIR ska enligt sina stadgar bidra till en ändamålsenlig och enhetlig utveckling av lagstiftning och rättstillämpning på immaterialrättsområdet, såväl i Sverige och de övriga nordiska länderna som på det europeiska och internationella planet. SFIR ska också främja intresset för och kunskapen om immateriellt rättsskydd. Föreningens cirka 800 medlemmar är personer som i sin yrkesutövning kommer i kontakt med frågor av immaterialrättslig karaktär. Föreningen har inte till ändamål att tillvarata några särskilda intressen hos medlemmarna.

Sammanfattning

SFIR stöder förslaget om att stifta en ny lag (2018:0000) om företagshemligheter ("Nya FHL"). Den föreslagna lagen uppfattas ha en tydligare och mer pedagogisk avfattning än nuvarande lag (1990:409) om skydd för företagshemligheter ("FHL").

SFIR välkomnar den harmonisering på området för företagshemligheter som följer av Europaparlamentets och Rådets direktiv (EU) 2016/943 av den 8 juni 2016 om skydd mot att icke röjd know-how och företagsinformation (företagshemligheter) olagligen anskaffas, utnyttjas och röjs ("direktivet") samt direktivets genomförande genom Nya FHL med de möjligheter till direktivkonformt genomförande som en ny författning erbjuder. Föreningen ansluter sig med styrka till det positiva målet med direktivet, att fastställa en tillräcklig och jämförbar tillgång till rättslig prövning i hela EU då en företagshemlighet utsätts för angrepp. För att uppnå detta mål är det SFIR:s mening att den föreslagna lagtexten bör nära anpassas till direktivtexten där så är möjligt, i synnerhet med avseende på lagens grundläggande definitioner.

De enskilda bestämmelserna

SFIR:s kommentarer och särskilda synpunkter beskrivs i det följande med utgångspunkt i bestämmelser i Nya FHL. Övriga författningsförslag kommenteras inte.

SFIR

Svenska Föreningen för Immaterialrätt

1 § Vad som avses med företagshemlighet

SFIR förordar ett införande av direktivets definition av vad som avses med företagshemlighet – inklusive de tre rekvisiten – i en ny svensk lag framför förslaget att behålla gällande definition i Nya FHL. Det är SFIR:s uppfattning att nackdelarna med att välja en annan formulering av värderekvisitet i Artikel 2.1 b) i direktivet överväger. Föreningen har svårt att i det EU-rättsliga sammanhanget inse de fördelar som kunde följa av att behålla rekvisitet i 1 § första stycket p. 3 FHL ”vars röjande är ägnat att medföra skada i konkurrenshänseende för innehavaren” framför bestämmelsen till information som har ”kommersiellt värde på grund av att den är hemlig”.

I betänkandet har den språkliga skillnaden mellan lagtexten och direktivtexten motiverats med att det valda skaderekvisitet uppfattas likvärdigt med det i direktivtexten angivna värderekvisitet. SFIR delar inte denna uppfattning. Föreningen motsätter sig inte betänkandets bedömning av skaderekvisitets tillämplighet med avseende på den i direktivet angivna definitionen, men finner att motiveringen i stället bör användas till stöd för att formuleringen i FHL inte bör föras vidare in i Nya FHL.

Nya FHL kan komma att tillämpas på gränsöverskridande angrepp på företagshemligheter. Nationell tvistlösning riskerar därmed att försvåras om det finns definitionsmissiga skillnader mellan Nya FHL och direktivtexten, som kan bli föremål för EU-domstolens tolkning.

SFIR anser således att 1 § första stycket p. 3 i Nya FHL bör ges en ordalydelse som överensstämmer med värderekvisitet i Artikel 2.1 b) direktivet och att man bör ange att med företagshemlighet avses information ”som har kommersiellt värde på grund av att den är hemlig”.

2 § Vad som avses med angrepp på företagshemligheter - anskaffande, utnyttjande och röjande av företagshemlighet – lagligt respektive olagligt

Det framgår av skälen (1) och (2) i ingressen till direktivet och Artikel 3.1 a)–d) i direktivet att ett viktigt syfte med regleringen av företagshemligheter är att erbjuda ett skydd för innovation som ett komplement eller alternativ till utnyttjande av immateriella rätter. Vidare framgår av skäl (3) i ingressen till direktivet att skyddet för företagshemligheter såsom know-how är en viktig aspekt i främjande av samarbeten och kunskapsutbyte.

Möjligheten till just lagligt anskaffande, utnyttjande och röjande av företagshemligheter framstår därmed som något centralt. Detta intryck förstärks ytterligare av att Artikel 3 i direktivet definierar sådant som utgör lagligt anskaffande, utnyttjande och röjande av företagshemligheter. I betänkandet anges emellertid att det inte behövs någon särskild bestämmelse till följd av Artikel 3, en synpunkt som upprepas med avseende på vart och ett av de lagliga anskaffanden som definieras i Artikel 3.1 a)–d).

Nya FHL förefaller främst vara inriktad på att stödja en effektiv tvistlösning och i betänkandet redovisas inga särskilda överväganden kring hur direktivtexten utformats för att ge stöd för den helt dominerande lagliga hanteringen av företagshemligheter. Det är SFIR:s uppfattning att betänkandet därigenom förbiser den i vart fall inte oväsentliga pedagogiska betydelsen av

SFIR

Svenska Föreningen för Immaterialrätt

en definition av lagligt anskaffande av en företagshemlighet. Såsom uppmärksammas i skäl (3) i ingressen till direktivet spelar företagshemligheter en viktig roll för att skydda kunskapsutbyten med andra företag eller forskningsinstitutioner, i synnerhet för små och medelstora företags medverkan. Det är således av central betydelse för sådana aktörer att bestämmelsen om hur företagshemligheter kan förvärvas och nyttjas på ett lagligt sätt är tydlig.

För ett korrekt genomförande av direktivet förordar SFIR att även det som är lagligt anskaffande av företagshemligheter presenteras, exempelvis som ett ”undantag från angrepp”.

5 § Arbetstagares/uppdragstagares straffansvar

I straffbestämmelserna kring olovligt utnyttjande/röjande i den föreslagna 5 § finns straffansvarsgränsen om två år angiven för en person vars deltagande i näringsidkares rörelse har upphört. Straffansvaret enligt 5 § Nya FHL avser olovligt utnyttjande eller röjande av företagshemlighet som personen tagit del av genom att delta i näringsidkares rörelse till följd av anställning eller uppdrag eller på annan liknande grund.

Bestämmelsens ordalydelse förefaller innebära att straffansvaret inte omfattar exempelvis styrelseledamöter eller revisorer i näringsverksamhet, trots att sådana personer många gånger har tillgång till företagshemligheter av påtagligt värde. SFIR efterlyser ett förtydligande av den föreslagna formuleringen ”eller på annan liknande grund”, så att det blir tydligt att även styrelseledamöter och revisorer i näringsverksamhet kan omfattas av straffansvaret.

8, 10 §§ Arbetstagares/uppdragstagares skadeståndsskyldighet

I 10 § föreslås att utnyttjande eller röjande av företagshemlighet som sker efter att anställningen upphört endast föranleder skadeståndsskyldighet om det föreligger ”synnerliga skäl”. En arbetsgivare kan därmed bli hänvisad till att anmäla en person till åtal enligt 5 § Nya FHL för att kunna få skadestånd enligt 8 § Nya FHL, trots att arbetsgivaren annars skulle nöja sig med en civilrättslig skadeståndsdom.

SFIR ser behov av ett tydliggörande beträffande sanktioner vid arbetstagares användning av företagshemlighet efter anställningens upphörande. Föreningen förordar därför att bestämmelsen om ”synnerliga skäl” övervägs ytterligare, och att en formulering som anger en tidsgräns införs i stället. ”Synnerliga skäl” bör inte heller krävas förrän efter att den tidsgräns som framgår av 5 § har passerats.

Utöver skillnaden mellan en straffansvarsgräns om två år och en potentiell civilrättslig friskrivning direkt efter anställningens upphörande, uppmärksammar SFIR att de ”synnerliga skäl” som ska ligga till grund för den civilrättsliga prövningen enligt Nya FHL saknar motsvarighet i direktivtexten. En sådan betydande skillnad mellan direktivtexten och det svenska genomförandet kan, som sagt, vara problematisk.

SFIR
Svenska Föreningen för Immaterialrätt

23 § första stycket: Talerätt

Av de definitioner och syften som följer av direktivtexten framgår att företagshemligheter ses som ett kompletterande eller alternativt skydd till det som erhålls genom de immaterialrättsliga lagarna. SFIR välkomnar också att direktivet och Nya FHL inbjuder till ett förstärkt skydd med avseende på sådana företagshemligheter som utgör bevisning under rättegång,

SFIR:s anser att den Nya FHL även straffrättsligt bör ligga nära den åtalsordning och de sanktioner som är aktuella vid immaterialrättsliga brott. Föreningen förordar därför en kompromiss mellan existerande upphovsrättsliga och industriellrättsliga författningar: åtal ska kunna väckas endast om målsäganden anger brottet till åtal eller om det föreligger särskilda skäl, dvs. att åtal ska vara ”påkallat från allmän synpunkt”, eller en annan formulering som kan beakta ett starkt och legitimt intresse hos den part som utsatts för det rättsstridiga angreppet, att ett mål inte drivs som brottmål.

Mål om företagshemligheter – forumregler

Idag sker en uppdelning av mål mellan Arbetsdomstolen och allmän domstol i tvister om företagshemligheter och immaterialrättsliga tvister som utgör arbetstvister. Av 2 § Nya FHL följer att framtida tvister kan förväntas omfatta intrångsbedömningar och hantering av intrångsgörande varor. Det förefaller vara mål som Patent- och marknadsdomstolen (PMD) och Patent- och marknadsöverdomstolen (PMÖD) har mest relevant kompetens för.

SFIR skulle välkomna ett tydliggörande om att PMD är behörig domstol i mål och ärenden enligt Nya FHL, i den mån arbetsrättsliga frågor inte direkt berörs. Det naturliga i en sådan ordning framgår bland annat redan idag med en rekommendation att under samma förutsättningar i PMD gärna kumulera mål om företagshemligheter som innehåller immaterialrätter, jfr prop. 2015/165:57 s. 299.

SFIR:s yttrande har utformats av en grupp inom föreningen bestående av Margareta Ydreskog, Nina Ebkar och Malin Keijser Bergöö. Remissvaret har diskuterats vid styrelsemöte den 4 september 2017 och kommunicerats inom SFIR:s styrelse.

Stockholm den 15 september 2017

Marianne Levin
Prof. jur. dr, fil. dr *h.c.*
Ordförande

Erik Sandgren
Advokat
Sekreterare